

caminar pregutando

προχωράμε πρωτώντας

στειρά αλληλεγγύη
αντίστασης
★ στόχος σόδοιο

«...Δεν πρέπει να περιμένουμε κάποιος να μας δώσει την άδεια για να είμαστε αυτόνομοι, με ή χωρίς νόμο».

Comandante Brus L1 1-1-2003

Ην 1η Ιανουαρίου 1994 το Μεξικό και ο υπόλοιπος πλανήτης παρακολουθούσαν έκπληκτοι τους άντρες και τις γυναίκες του EZLN να καταλαμβάνουν χωριά και πόλεις της πολιτείας Τσιάπας, θέτοντας με δυναμισμό και φαντασία ένα ερώτημα που είναι σήμερα κυρίαρχο: πώς μπορεί να συνδυαστεί η δημοκρατία με τη διαφορετική ταυτότητα;

Από τότε έχουν περάσει 10 χρόνια εξέγερσης, αγώνα και διεκδίκησης αυτού που τους ανήκει: του δικαιώματος στην αυτονομία και τον αυτοκαθορισμό. Για πρώτη φορά στην ιστορία τους κατορθώνουν να ενωθούν οι κυριότερες ινδιάνικες εθνότητες της Τσιάπας (Τσελτάλες, Τσοτσιόλες, Τσόλες, Σόκες, Τοχολαμπάλες και Μάμες) για να απαιτήσουν: εργασία, γη, στέγη, τροφή, υγεία, παιδεία, ανεξαρτησία, ελευθερία, δημοκρατία, δικαιοσύνη και ειρήνη.

Κύριο όπλο του αγώνα τους είναι ο λόγος και αρχή τους «προχωράμε ρωτώντας» και «διοικούμε υπακούοντας». Βασικός στόχος τους η οργάνωση της πολιτικής έκφρασης και η προάσπιση της λαϊκής βούλησης. «Αυτή η επανάσταση δεν θα καταλήξει σε μια νέα τάξη, τμήμα τάξης ή ομάδας στην εξουσία, αλλά σε ένα "χώρο" πολιτικού αγώνα, ελεύθερο και δημοκρατικό» (2η διακήρυξη της selva Lacandona).

Από το 1994 ο EZLN εξέδωσε πέντε πολιτικά μανιφέστα, αποκαλούμενα Διακηρύξεις της selva Lacandona, που διαγράφουν τις διαφορετικές φάσεις της στρατηγικής του κινήματος. Στην 1η διακήρυξη κηρύσσεται ο πόλεμος κατά της κυβέρνησης του Μεξικού και ακούγεται για πρώτη φορά η κραυγή «φτάνει πια» από τους εξεγερμένους. Έξι μήνες μετά παρουσιάζεται η 2η διακήρυξη της selva Lacandona η οποία καλεί την «κοινωνία των πολιτών» στο σχηματισμό της Εθνικής Δημοκρατικής Συνέλευσης (CND). Σ' αυτήν τη διακήρυξη αναγνωρίζεται ότι η κοινωνική κινητοποίηση αναχαίτισε τον πόλεμο και η CND καλείται σε πρώτο «εθνικό διάλογο», ο οποίος πραγματοποιείται στη Γουαδελούπε Τεπεγιάκ με τη συμμετοχή 6.000 ατόμων. Την πρωτοχρονιά του 1995 δημοσιοποιείται η 3η διακήρυξη της selva Lacandona όπου προτείνεται η δημιουργία του MLN (Κίνημα Εθνικής Απελευθέρωσης), «ενός ευρύτατου μετώπου αντίστασης κατά του κομματικού κράτους». «Αφού καλέσαμε πρώτα στα όπλα και στη συνέχεια στον πολιτικό και ειρηνικό αγώνα, ας καλε-

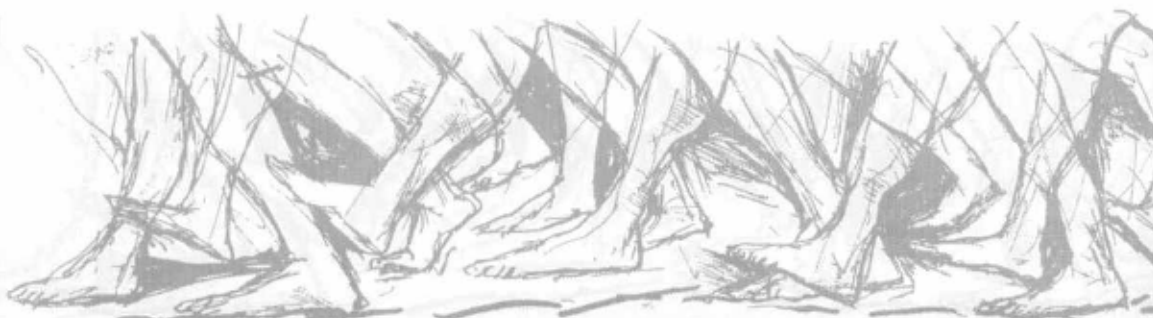

σπείρα αλληλεγγύης
1
στους αντιστατές

σομε τώρα το λαό του Μεξικού να αγωνιστεί με όλα τα μέσα, σε όλα τα επίπεδα και παντού για τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη και την ελευθερία». Συγχρόνως πραγματοποιείται συνάντηση με την κυβέρνηση όπου αποφασίζεται κατάπαυση του πυρός. Η προδοσία δεν αργεί να έρθει. Η κυβέρνηση σπάει τη συμφωνία με μια συντονισμένη επίθεση εναντίον των κοινοτήτων. Μετά τις έντονες διαμαρτυρίες και τις δυναμικές διαδηλώσεις για την επανέναρχση του διαλόγου δημιουργείται η COCOPA (Επιτροπή για την ομόνοια και την ειρήνευση) από μέλη του κοινοβουλίου, η οποία αναλαμβάνει διαμεσολαβητικό ρόλο. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ EZLN και κυβέρνησης ξαναρχίζουν. Την πρωτοχρονιά του 1996 ο EZLN προχωρά στο σχηματισμό του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου των Ζαπατίστας (FZLN), μέσω της 4ης διακήρυξης της selva Lacandonia. Το FZLN δεν αποτελεί πολιτικό κόμμα και δεν αποβλέπει στην κατάληψη της εξουσίας. Οφείλει να είναι ικανό «να οργανώνει τα αιτήματα και τις προτάσεις των πολιτών ώστε αυτός που ηγείται να ηγείται υπακούοντας. Επιπλέον να οργανώνει τη λύση των συλλογικών προβλημάτων χωρίς την παρέμβαση των πολιτικών κομμάτων και της κυβέρνησης. Δεν χρειάζεται να ζητάμε την άδεια για να είμαστε ελεύθεροι». Επίσης προτείνουν την οικοδόμηση νέων Aguascalientes, «χώρων συνάντησης μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και του ζαπατισμού». Τέλος, προσπαθούν να οργανώσουν το κίνημα αλληλεγγύης καλώντας στην 1η Διππειρωτική συνάντηση ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό και για την ανθρωπότητα. Το Φεβρουάριο του '96 οι βάσεις στήριξης του EZLN ξεκινούν πορεία διαμαρτυρίας ενάντια στην κατάληψη της Γουαδελούπε Τεπεγιάκ από το στρατό και υπέρ της απελευθέρωσης των πολιτικών κρατουμένων, η οποία περνά από όλα τα στρατόπεδα της περιοχής και καταλήγει στη Realidad. Παράλληλα οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται και τα δύο μέρη έρχονται σε μια πρώτη συμφωνία υπογράφοντας τη «συνθήκη του San Andrés». Ο EZLN δηλώνει ότι είναι ένα πρώτο θετικό βήμα αλλά θα συνεχίσει να αγωνίζεται μέχρι να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματα των ιδιάνικων πληθυσμών. Μετά την υπογραφή των συμφωνιών οι διαπραγματεύσεις διακόπτονται. Ταυτόχρονα με την οργάνωση του FZLN οι ζαπατίστας προωθούν και τη δημιουργία του Εθνικού Ιθαγενικού Κογκρέσου (CNI). Στις 8 του Μάρτη κάνουν την εμφάνισή τους δυναμικά οι γυναίκες ζαπατίστας σε μια πορεία στο San Cristobal, διεκδικώντας την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους σαν γυναίκες και σαν ιδιάνες ακόμα και από τους ίδιους τους συντρόφους τους. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους η comandante

Ramona θα εκφράσει στο Εθνικό Συνέδριο Ιθαγενών, που πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Μεξικού με τη συμμετοχή δεκάδων χιλιάδων ινδιάνων, τη διάθεση ενός ολόκληρου κινήματος του νοτιοανατολικού άκρου της χώρας να αγωνιστεί. Είναι το πρώτο μέλος του EZLN που βγαίνει από τα σύνορα της Τσιάπας για να διαδώσει την ιδέα της εξέγερσης. Η πρώτη πορεία των ζαπατίστας (1111) στο Μεξικό ξεκινά το Σεπτέμβριο του 1997 με αντικείμενο: α) να κινητοποιήσουν την κοινωνία των πολιτών, β) να εξηγήσουν τις αιτίες της εξέγερσης, γ) να διαδώσουν τις συμφωνίες του San Andrés, δ) να σπάσουν το στρατιωτικό και παραστρατιωτικό κλοιό, ε) να οικοδομήσουν άμεσες σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών, στ) να πληροφορήσουν σχετικά με τις συνθήκες στρατιωτικοποίησης στην Τσιάπας και το σχέδιο της αυτονομίας.

Οι αυτόνομες κοινότητες -βάσεις στήριξης του EZLN- υφίστανται έναν αντεπαναστατικό πόλεμο από τον ομοσπονδιακό στρατό και τις παραστρατιωτικές ομάδες. Η επίθεση κατά των αυτόνομων δήμων αποδεικνύει για άλλη μια φορά ότι η στρατηγική της εξουσίας είναι ίδια όπως και στις προηγούμενες εξεγέρσεις των ιθαγενών της περιοχής: καταστολή. Οι αυτόνομοι δήμοι και κοινότητες δέχονται σφοδρές επιθέσεις από παραστρατιωτικές ομάδες στην περιοχή των Altos με αποκορύφωμα τη σφαγή 45 ιθαγενών στην Acteal. Δημιουργείται ένα μεγάλο κύμα προσφύγων προς τις γύρω περιοχές με τεράστια προβλήματα επιβίωσης. Η απάντηση της κυβέρνησης στις επιθέσεις αυτές θα είναι ακόμα μεγαλύτερη στρατιωτικοποίηση των κοινοτήτων. Οι εξαφανίσεις, οι δολοφονίες, οι συλλήψεις, οι επιθέσεις του στρατού στις κοινότητες και οι απελάσεις ξένων συνθέτουν ένα σκηνικό φόβου και αβεβαιότητας για την τύχη του αγώνα καθ' όλη τη διάρκεια του 1998. Η σιωπή των ζαπατίστας σπάει με την 5η διακήρυξη της selva Lacandona η οποία αποτελεί την εκ νέου επιβεβαίωση της ταυτότητας των ζαπατίστας ως ιθαγενών. Ζητάνε την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους με την αλλαγή του συντάγματος. Επίσης καλούν όλους τους Μεξικανούς να συμμετάσχουν στο «δημοψήφισμα για την αναγνώριση των δικαιωμάτων των ιθαγενών ενάντια στον εξοντωτικό πόλεμο», το οποίο πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 1999 και συγκέντρωσε πάνω από 2.800.000 υπογραφές. Την ίδια περίοδο ξεκινά μια σειρά επαφών με οργανώσεις και συνδικάτα καθώς και με τους φοιτητές του κατελιμμένου πανεπιστημίου του UNAM. Στο πλαίσιο της κατάληψης (της μεγαλύτερης στην ιστορία του Μεξικού) εκατοντάδες φοιτητές πηγαίνουν στην εξεγερμένη Τσιάπας για να προσφέρουν την αλλη-

λεγγύη τους και να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους. Μετά την καταστολή της κατάληψης έρχεται η σειρά των ζαπατίστας να εκφράσουν την αλληλεγγύη τους στους κρατούμενους φοιτητές.

Τα σχέδια της κυβέρνησης (τώρα πια του δεξιού PAN και του Fox) να ελέγξουν τις εξεγερμένες περιοχές (με τη δημιουργία δρόμων για την καλύτερη πρόσβαση του στρατού) βρίσκονται αντιμέτωπα με τη δυναμική αντίσταση των ιθαγενών. Τον Ιανουάριο του 2001 ανακοινώνεται η οργάνωση της «πορείας του χρώματος της γης» καθώς και η δημιουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τους Ζαπατίστας (CIZ). Στις 24 Φεβρουαρίου ξεκινούν 23 comandantes και ένας subcomandante την πορεία στις πολιτείες του

Μεξικού. Η μεγάλη συμμετοχή και η ανταπόκριση των λαών της χώρας στο κάλεσμά τους αποτελεί απόδειξη της απήκησης του αγώνα τους. Τα μηνύματα αλληλεγγύης σε κάθε πόλη και χωριό που περνούσαν δημιούργησε την ελπίδα ότι ίσως δεν θα αργούσε η μέρα που θα υλοποιούνταν οι συμφωνίες του San Andrés. Η παρουσία της

comandante Ester και των υπόλοιπων μελών του CCRI - CGEZLN (Παράνομη Επαναστατική Ιθαγενική Επιτροπή - Γενική Διοίκηση του EZLN) ήταν χαστούκι στην υποκρισία του πολιτικού συστήματος της χώρας. Παρ' όλα αυτά οι φωνές εκατομμυρίων ινδιάνων και μεξικάνων δεν εισακούστηκαν από κανένα κόμμα της βουλής και ο νόμος που ψηφίστηκε δεν ικανοποίησε ούτε στο ελάχιστο τα αιτήματά τους.

Μετά την πορεία «του χρώματος της γης» στην πόλη του Μεξικού ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο για το ζαπατιστικό κίνημα. Η ψήφιση συνταγματικών μεταρρυθμίσεων που απείχαν πολύ από το πνεύμα και την ουσία των συμφωνιών του San Andrés οδηγεί όλο το ιθαγενικό κίνημα σε πιο ριζοσπαστικές θέσεις. Το μήνυμα που έλαβε ήταν σαφές: όλοι οι «νόμιμοι» δρόμοι για την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους είχαν κλείσει. Σ' ολόκληρη τη χώρα γίνονται συνεχώς διαδηλώσεις ενάντια στο νέο νόμο «για τα δικαιώματα των ιθαγενικών λαών» γεμάτες δυναμισμό και ριζοσπαστισμό. Μέσα σ' αυτό το κλίμα και με εντεινόμενη την καταστολή και τις επιθέσεις από παραστρατιωτικές οργανώσεις, οι αυτόνομοι επαναστατικοί δήμοι και κοινότητες της Τσιάπας προσπαθούν όχι μόνο να επιβιώσουν αλλά και να προχωρήσουν στο δυνάμωμα της αυτονομίας τους με την υλοποίηση προγραμμάτων για την υγεία, την εκπαίδευση κ.λπ. Και ενώ η γενική διοίκηση του EZLN σιωπά (από την άνοιξη του 2001 ως το φθινόπωρο του 2002) οι

καταγγελίες των αυτόνομων δήμων και κοινοτήτων πληθαίνουν. Η επιδίωξη της κυβέρνησης σαφής: εκδίωξη όλων των ιθαγενικών κοινοτήτων (ζαπατιστικών και μη) από περιοχές που, λόγω της ομορφιάς τους, είναι ιδανικές για τουριστική αξιοποίηση, με το πρόσχημα ότι συντελείται οικολογική καταστροφή. Το φθινόπωρο του 2002 η γενική διοίκηση του EZLN στέλνει τα πρώτα κείμενα μετά από αρκετούς μήνες. Σ' αυτά ξεκαθαρίζεται η από δω και πέρα στάση του EZLN απέναντι στην εξουσία και σε όσους τη στήριζουν (πολιτικά κόμματα, ΜΜΕ, διανοούμενοι κ.λπ.): «...Η στάση που ένα ανθρώπινο ον υιοθετεί απέναντι στις καρέκλες είναι αυτό που το καθορίζει πολιτικά. Ο Επανάστατης (έτσι, με κεφαλαία) κοιτάζει με περιφρόνηση τις κοινές καρέκλες και λέει: "Δεν έχω χρόνο να καθίσω, η βαριά αποστολή που η Ιστορία (έτσι, με κεφαλαία) μου ανέθεσε με εμποδίζει να διασκεδάζω με ravanapas". Έτσι περνά τη ζωή μέχρι να φθάσει μπροστά στην καρέκλα της εξουσίας, ανατρέπει με μια βολή αυτόν που κάθεται πάνω της, κάθετα συνοφρυωμένος σα να είναι δυσκοίλιος, και λέει: "Η Ιστορία (έτσι, με κεφαλαία) ολοκληρώθηκε. Όλα, απόλυτα όλα, αποκτούν λογική. Εγώ θρίσκομαι στην Καρέκλα (έτσι, με κεφαλαία) και είμαι το αποκορύφωμα των καιρών". Εκεί συνεχίζει μέχρι να φθάσει κάποιος άλλος Επανάστατης (έτσι, με κεφαλαία), τον ανατρέπει και η ιστορία (έτσι, με μικρά) επαναλαμβάνεται.

Ο εξεγερμένος (έτσι, με μικρά), από την άλλη μεριά, όταν κοιτάζει μια κοινή, καθημερινή καρέκλα, την αναλύει εμπεριστατωμένα, κατόπιν πηγαίνει και πλησιάζει άλλη καρέκλα, και άλλη, και άλλη, και σε λίγο αυτό ήδη μοιάζει με συνάθροιση γιατί φθάνουν περισσότεροι εξεγερμένοι (έτσι, με μικρά) και αρχίζουν να συρρέουν ο καφές, ο καπνός και ο λόγος, και τότε, ακριβώς όταν όλοι αρχίζουν να νιώθουν άνετα, αρχίζουν να ανησυχούν (σα να είχαν σκουλήκια) και κανείς δεν ξέρει αν ήταν λόγω των αποτελεσμάτων του καφέ, του καπνού ή του λόγου, αλλά σηκώνονται όλοι και συνεχίζουν το δρόμο τους. Έτσι, μέχρι να συναντήσουν μια άλλη κοινή και καθημερινή καρέκλα και η ιστορία επαναλαμβάνεται.

Μόνο που υπάρχει μια παραλλαγή, όταν ο εξεγερμένος πέφτει πάνω στην Καρέκλα της Εξουσίας (έτσι, με κεφαλαία), την κοιτάζει προσεκτικά, την αναλύει, αλλά, αντί να καθίσει, πηγαίνει να βρει μια λίμα από αυτές για τα νύχια και, με ηρωική υπομονή, της λιμάει τα πόδια μέχρι, κατά τη γνώμη του, να μείνουν τόσο εύθραυστα ώστε να σπάσουν

όταν καθίσει κάποιος, πράγμα που συμβαίνει αμέσως».
(Subcomandante Insurgente Marcos, 12 Οκτωβρίου 2002)

Την πρωτοχρονιά του 2003 συγκεντρώνονται 20.000 ζαπατίστας και καταλαμβάνουν την πόλη San Cristobal με ματσέτες και τσεκούρια.

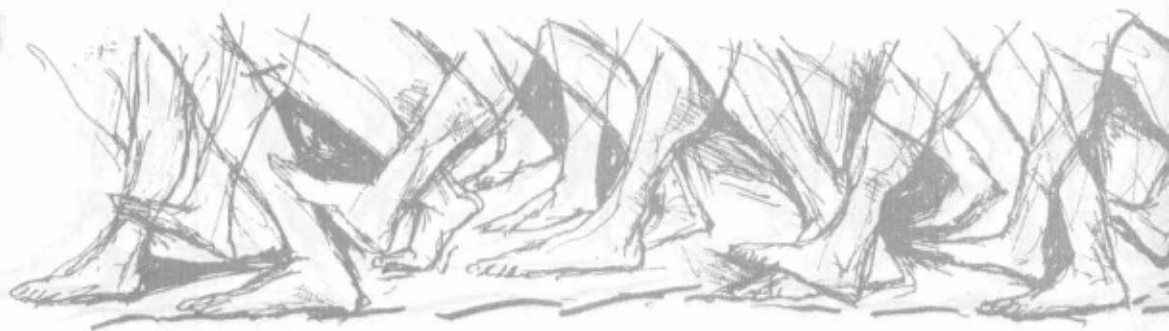
Εκεί, οι comandante επιτίθενται με τους λόγους τους στα πολιτικά κόμματα ανακοινώνοντας ταυτόχρονα την απόφασή τους να πολεμήσουν μαζί με τα υπόλοιπα κινήματα της χώρας, με όλους τους τρόπους ενάντια στο πολιτικό σύστημα. «Οι ζαπατίστας δεν ξεχνάμε, δεν παραιτούμαστε, δεν πουλιόμαστε» (comandante Tacho 1-1-2003). «...Δεν πρέπει να περιμένουμε κάποιος να μας δώσει την

άδεια για να είμαστε αυτόνομοι, με ή χωρίς νόμο» (comandante Brus Li 1-1-2003).

Οι σκληρές επιθετικές δηλώσεις των ζαπατίστας ενάντια στα πολιτικά κόμματα και κυρίως ενάντια στο κεντροαριστερό PRD, καθώς και η πολεμική που το τελευταίο εξαπέλυσε ενάντια στην ιθαγενική εξέγερση της Τσιάπας κινητοποίησε τα μέλη παραστρατιωτικής ομάδας προσκείμενης στο PRD να επιτεθούν. Η ρήξη πια είναι οριστική. Τον

Ιούλιο του 2003, κατά τη περίοδο των βουλευτικών εκλογών, οι αυτόνομοι δήμοι και κοινότητες αποφασίζουν να εναντιωθούν στην εκλογική διαδικασία απαγορεύοντας ακόμα και την τοποθέτηση εκλογικών περιπτέρων και σε κάποιες περιπτώσεις έκαψαν και το εκλογικό υλικό (στις εκλογές αυτές η αποχή έφτασε το ποσοστό ρεκόρ του 60%). Παράλληλα, οι θέσεις ελέγχου του στρατού στους δρόμους αυξάνονται, ενώ δημιουργούνται νέα στρατόπεδα καταλαμβάνοντας κοινοτικές περιοχές. Όλους αυτούς τους μήνες στους εξεγερμένους δήμους κυοφορείται μια σειρά από αλλαγές στην εσωτερική λειτουργία τους.

Στις 9 Αυγούστου στο δήμο Oventik ανακοινώνεται ο θάνατος των Aguascalientes (αυτόνομοι δήμοι-χώροι υποδοχής της κοινωνίας των πολιτών) και η γέννηση των Caracol de resistencia (κοχύλια της αντίστασης). Τα Caracol είναι μέρη πολιτικής και πολιτιστικής συνάντησης (όπως οι Aguascalientes) τα οποία «θα είναι σαν πόρτες για να μπαίνει κάποιος στις κοινότητες αλλά και οι κοινότητες να βγαίνουν έξω σαν παράθυρα για να μας βλέπουν μέσα και εμείς να βλέπουμε προς τα έξω σαν κόρνες για να βγαίνει μακριά ο λόγος μας και για να ακούμε το λόγο αυτών που βρίσκονται μακριά» (EZLN - Ιούλιος 2003). Στο εξής η είσοδος σε οποιαδήποτε κοινότητα περνά μέσα από τα 5 Caracol de resistencia όπου βρίσκονται οι Juntas de Buen Gobierno (Επιτροπές Καλής Διακυβέρνησης). Τα μέλη των επιτροπών αυτών καθώς και τα μέλη των συμβουλίων των

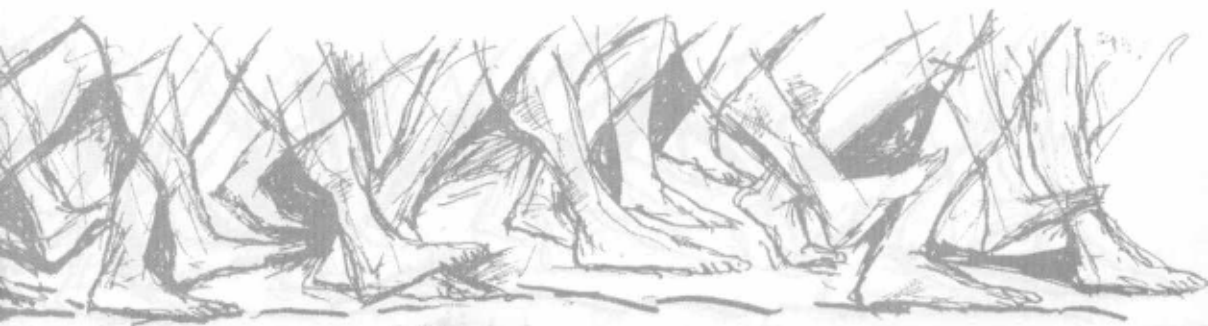

αυτόνομων δήμων εκλέγονται από γενικές συνελεύσεις (συνολικά 383ο αυτόνομοι δήμοι καθένας εκ των οποίων αποτελείται από αδιευκρίνιστο αριθμό κοινοτήτων). Στις γενικές συνελεύσεις, στις οποίες συμμετέχουν όλοι/ες όσοι/ες έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους, αποφασίζουν σχετικά με κάθε ζήτημα, μικρό ή μεγάλο, που επηρεάζει τη ζωή των κοινοτήτων, ενώ συγχρόνως γίνονται και συνελεύσεις των γυναικών που σκοπό έχουν την επίλυση των προβλημάτων τους. Οι επιτροπές καλής διακυβέρνησης είναι υπεύθυνες για την ίση κατανομή των πόρων ούτως ώστε να μην υπάρχουν προνομιούχες και μη κοινότητες, φροντίζουν για τη δημιουργία έργων που έχει ανάγκη η καθημία (π.χ. πόσιμο νερό, κλινικές, σχολεία κ.λπ.), την επίλυση διαφορών μεταξύ των αυτόνομων κοινοτήτων καθώς και μεταξύ ζαπατιστικών και μη κοινοτήτων, τη διερεύνηση πιθανών καταγγελιών εναντίον των συμβουλίων των αυτόνομων δήμων. Προωθούν, επίσης, τη δημιουργία και στήριξη συνεταιρισμών των παραγωγών, των τεχνιτών κ.λπ. (του καφέ, του καλαμποκιού, των χειροτεχνιών), οι οποίοι αναλαμβάνουν και τη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά απομακρύνοντας τους μεσάζοντες. Τα προγράμματα βοήθειας των κινημάτων αλληλεγγύης υλοποιούνται αν και όπου το αποφασίσουν τα συμβούλια του κάθε δήμου και οι επιτροπές καλής διακυβέρνησης. Τέλος, φροντίζουν για την εγκατάσταση ξένων παρατηρητών με τη δημιουργία *campamentos de paz* (κατασκίνωση ειρήνης) παντού και κυρίως όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη. Το σημαντικότερο, όμως, όλων είναι το ότι πρέπει να εφαρμόζουν τη βασική αρχή λειτουργίας των ζαπατιστικών κοινωνιών, το «διοικούμε υπακούοντας», δηλαδή το σεβασμό και την τήρηση των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων. Ο ζαπατιστικός στρατός δεν έχει δικαίωμα να συμμετέχει στις επιτροπές αυτές ούτε στα συμβούλια των δήμων γιατί «ο EZLN δεν μπορεί να είναι η φωνή αυτού που κυβερνά, δηλαδή της κυβέρνησης (ενν. των αυτόνομων δήμων) έστω κι αν αυτός που κυβερνά, κυβερνά υπακούοντας και είναι μια καλή κυβέρνηση. Ο EZLN μιλά εκ μέρους των από κάτω, των κυβερνωμένων, των ζαπατιστικών λαών που είναι η καρδιά του και το αίμα του, η σκέψη και ο δρόμος του». Παρά τα διάφορα δημοσιεύματα που μιλούσαν για το αντίθετο, ο ζαπατιστικός στρατός όχι μόνο δεν διαλύεται αλλά αναλαμβάνει την προστασία των κοινοτήτων, ζώντας μέσα σ' αυτές σαν μέλος τους.

Τέλος, προτείνεται η προώθηση του σχεδίου La Realidad - Tijuana, με το οποίο επιδιώκεται η επικοινωνία και η συμπόρευση σ' ένα

απειρα αλληλεγγύης
στρατός αντίστασης
7

κοινό αγώνα αντίστασης ενάντια στην εξουσία και το νεοφιλελευθερισμό όλων των κινημάτων και των ανεξάρτητων οργανώσεων και ομάδων της χώρας, σαν απάντηση στο σχέδιο Puebla - Panama (της βορειοαμερικάνικης κυβέρνησης για τον έλεγχο της λατινικής Αμερικής). Το σχέδιο περιλαμβάνει 7 συμφωνίες και 7 αιτήματα. Οι συμφωνίες αφορούν: το σεβασμό στην αυτονομία και στην ανεξαρτησία των κοινωνικών οργανώσεων, την προώθηση τρόπων αυτοκυβέρνησης και αυτοδιαχείρισης σ' όλη την επικράτεια, σύμφωνα με τους τρόπους που καθένας επιλέγει, τη δημιουργία ενός δικτύου βασικού εμπορίου ανάμεσα στις κοινότητες καθώς και ενός δικτύου πληροφόρησης και πολιτισμού με τη δημιουργία τοπικών μέσων αντιπληροφόρησης, τη μετωπική και ριζοσπαστική εναντίωση στις επικείμενες ιδιωτικοποιήσεις της ηλεκτρικής ενέργειας, του πετρελαίου κ.λπ., την πλήρη και χωρίς προϋποθέσεις αλληλεγγύη σε όποιον υφίσταται επίθεση και όχι στον επιτιθέμενο, την προώθηση της αντίστασης και της εξέγερσης ενάντια στις διαθέσεις της κακής κυβέρνησης και των πολιτικών κομμάτων. Τα 7 αιτήματα που προτείνονται είναι: υπεράσπιση της κοινοτικής ιδιοκτησίας των γαιών (ejidos), αξιοπρεπής δουλειά και δίκαιος μισθός για όλους/ες, δημόσια δωρεάν υγεία για όλους/ες, σπίσιση και ένδυση στο χαμηλότερο κόστος για όλους/ες, λαϊκή δωρεάν παιδεία, σεβασμός στην αξιοπρέπεια της γυναίκας, του παιδιού, του ηλικιωμένου.

Δύο μήνες νωρίτερα, 30 αυτόνομοι δήμοι ζητούν από τον Marcos να εξηγηθεί στην κοινωνία τις αλλαγές αυτές μέσω 7 κειμένων. Στα κείμενα αυτά ο EZLN γίνεται επικριτικός ακόμα και με κάποια κινήματα συμπαράστασης που αντιμετωπίζουν την εξέγερση «ανθρωπιστικά», σαν να προσφέρουν φιλανθρωπικό έργο. Χωρίς να υποτιμά τη συμβολή της αλληλεγγύης στον αγώνα τους, κατακρίνει τη λεγόμενη «βοήθεια» που έστειλαν διάφοροι στις κοινότητες των εξεγερμένων ιθαγενών, «πολλές φορές με αγανάκτηση» (όπως π.χ. κομπιούτερ που δεν χρειαζόταν, ρούχα εκκεντρικά, ακόμα και μονά παπούτσια) σαν να τους έλεγαν «οι καημενούλιδες, έχουν μεγάλη ανάγκη», αλλά και τη στάση ορισμένων ΜΚΟ και διεθνών οργανισμών που επιλέγουν «μια ελεημοσύνη πιο επιτηδευμένη». Διότι μόνες τους «αποφασίζουν τι έχουν ανάγκη οι κοινότητες και, χωρίς καν να τις συμβουλευτούν, επιβάλλουν όχι μόνο καθορισμένα σχέδια αλλά και τους χρόνους και τρόπους υλοποίησής τους. Φανταστείτε την απελπισία μιας κοινότητας που έχει ανάγκη από πόσιμο νερό και της στέλνουν μια βιβλιοθήκη...». Για τη σημασία της ένοπλης αντίστασης και ύπαρξής τους δηλώνουν: «Οι ζαπατίστας έχουν

δεχθεί πολλές προσφορές για να πουλήσουν τη συνειδησή τους και, ωστόσο, παραμένουν στην αντίσταση, δημιουργώντας από τη φτώχεια τους ένα μάθημα αξιοπρέπειας και γενναιοδωρίας (για όποιον μαθαίνει να βλέπει). Γιατί οι ζαπατίστας λέμε "για όλους όλα για μας τίποτα" και, εφόσον το λέμε, το ζούμε. Η βοήθεια που ζητάμε από την κοινωνία των πολιτών είναι για την οικοδόμηση ενός μικρού μέρους αυτού του κόσμου όπου υπάρχουν όλοι οι κόσμοι. Είναι, λοιπόν, μια βοήθεια πολιτική και όχι ελεημοσύνη». Με το θάνατο των Aguascalientes πεθαίνει και το «σύνδρομο της σταχτομπούτσας» μερικών «κοινωνιών των πολιτών» και ο πατερναλισμός των ΜΚΟ, αφού οι κοινότητες «δεν θα δέχονται περισσεύματα ούτε θα επιτρέπουν την επιβολή σχεδίων».

Το σύστημα υγείας

Το σχέδιο των ζαπατίστας για το σύστημα υγείας αποτελεί μέρος της στήριξης της αυτονομίας των ζαπατιστικών κοινοτήτων και οικοδομείται από τους ίδιους τους κατοίκους με την υποστήριξη όπου χρειάζεται των ομάδων αλληλεγγύης. Σκοπός του είναι η δημιουργία βασικών έργων υποδομής στις υπηρεσίες υγείας και στην κοινωνική και προληπτική ιατρική με βάση τη συμμετοχή και την εκπαίδευση των ίδιων των κοινοτήτων.

Η περιοχή της Chiapas, μέχρι το 1994, ήταν ξεχασμένη από το κράτος, συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της υγείας με αποτέλεσμα την αύξηση ασθενειών που προκαλούνταν από την απουσία βασικών συνθηκών υγιεινής και τον υποσιτισμό, των λεγόμενων «ασθενειών της φτώχειας» (όπως γαστρεντερίτιδα, ψώρα, ελονοσία, φυματίωση κ.λπ.). Με το ξέσπασμα της εξέγερσης των ζαπατίστας οι επιθέσεις των παραστρατιωτικών ομάδων και του στρατού ενάντια στις ιθαγενικές κοινότητες μεγέθυναν το πρόβλημα αφού δημιουργήθηκαν μεγάλα κύματα προσφύγων προς τις γειτονικές κοινότητες με τεράστιες δυσκολίες επιβίωσης. Η περικύκλωση των εξεγερμένων περιοχών από τον ομοσπονδιακό στρατό καθώς και η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος από τις παραστρατιωτικές ομάδες (μόλυνση νερού, καταστροφή της γης) επιδείνωσαν την κατάσταση.

Για ν' ανταποκριθούν στις επείγουσες αυτές συνθήκες οι ζαπατίστας προώθησαν και προωθούν προγράμματα που βασίζονται όχι μόνο στην κατασκευή έργων υποδομής (κλινικές, αποχωρητήρια, συστήματα ύδρευσης) αλλά και στην εκπαίδευση promotores (εκπαιδευόμενα μέλη των κοινοτήτων) σε διάφορους τομείς της υγείας όπως

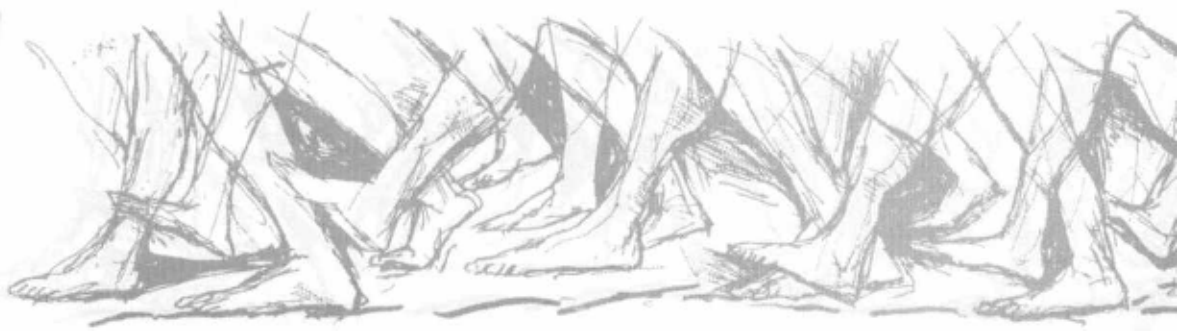

η γενική ιατρική, η παραδοσιακή ιατρική «herbolaria», η οδοντιατρική κ.ά. Παράλληλα προχωρά, μέσω ενός συστήματος υγείας προληπτικού και συμμετοχικού, ένα πρόγραμμα ανάπτυξης και διάδοσης της παραδοσιακής ιατρικής στους κατοίκους των εξεγερμένων περιοχών. Στόχος του είναι η ενίσχυση της ως μέσου στήριξης της αντίστασης και της αυτονομίας αφού μειώνει την εξάρτησή τους από τις φαρμακευτικές εταιρείες ακόμα και με την παραγωγή φυτικών παραδοσιακών φαρμάκων. Ο συμμετοχικός του χαρακτήρας συνίσταται όχι μόνο στην εκπαίδευση promotores (όπως στην περίπτωση της σύγχρονης ιατρικής) αλλά και στη διάδοση των γνώσεων της παραδοσιακής ιατρικής σε όλη την εξεγερμένη ζώνη. Η αισθητή βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και η αποτελεσματική αντιμετώπιση ασθενειών που μέχρι τότε ήταν η πρώτη αιτία θανάτου, όπως η διάρροια, οφείλονται στη σκληρή προσπάθεια των ζαπατίστας να δυναμώσουν την αυτονομία τους σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Οδοντοτεχνικό εργαστήριο

Mε αυτό το σκεπτικό λοιπόν, κάποιοι σύντροφοι που βρέθηκαν στο Caracol Roberto Barrios διαπίστωσαν το σοβαρό πρόβλημα υγιεινής των δοντιών που υπάρχει λόγω του μολυσμένου νερού και της διατροφής καθώς τα δόντια καταστρέφονται σε μικρή ηλικία και η αναπλήρωσή τους είναι μια δύσκολη, χρονοβόρα και ακριβή διαδικασία. Προτάθηκε έτσι στην επιτροπή καλής διακυβέρνησης του Roberto Barrios η αγορά μηχανημάτων για την κατασκευή ενός οδοντοτεχνικού εργαστηρίου σε χώρο που ήδη υπάρχει δίπλα στο οδοντιατρείο του δήμου. Επιπλέον προτάθηκε η παρουσία συντρόφων οδοντοτεχνιτών για ικανό διάστημα στο caracol η οποία θα έχει διπλό στόχο: να αναλάβουν την ευθύνη της λειτουργίας του εργαστηρίου, αλλά συγχρόνως και την εκπαίδευση promotores (μαθητευόμενα μέλη της κοινότητας) ώστε να εξασφαλιστεί η αυτόνομη λειτουργία του. Τελικά αφού διευκρινίστηκε ότι η ιδέα αυτή θα απευθυνθεί στην Ελλάδα σε χώρους που έχουν ως πρόταγμά τους την αυτοοργάνωση, την αυτοδιαχείριση και την αυτονομία, η πρόταση έγινε δεκτή από τους ζαπατίστας, ως έκφραση αλληλεγγύης στον αγώνα τους.

Κάπως έτσι, μέσα από ένα cacacol, έφτασε η πρόταση αυτή στην Αθήνα για να απευθυνθεί σε συλλογικοότητες και ανθρώπους, που πιστεύουν ότι αυτό που τώρα υλοποιείται στην Χίμαρας, είναι για χρόνια και δική τους αγωνία και πρόταγμα. Η αντιεραρχική και αμεσοδημοκρατική λογική δεν αντιπροσωπεύει μονάχα το «δικό μας» τρόπο να είμαστε αλληλέγγυοι με το κίνημα των ζαπατίστας, αλλά κατά την άποψή μας και τον «κοινό μας τόπο». Με το ζαπατιστικό κίνημα δεν μας ενώνουν μονάχα οι αγώνες ενάντια στην εκμετάλλευση, την κυριαρχία και την καπιταλιστική βαρβαρότητα. Μας ενώνουν και ο τρόπος, οι μορφές και το περιεχόμενο αυτών των αγώνων. Η αυτοοργάνωση η αυτοδιαχείριση και η αυτονομία κάτω από τελείως διαφορετικές συνθήκες και κοινωνικά πλαίσια αποτελούν προτάγματα και των δικών μας αγώνων χωρίς να προϋποθέτουν πλήρη πολιτική συμφωνία.

Συγκροτήσαμε λοιπόν μέσα από μια ανοιχτή διαδικασία τη συνέλευση «Σπείρα Αλληλεγγύης - Στόχος Αντίστασης» που λειτουργεί αντιεραρχικά και αμεσοδημοκρατικά. Στη συνέλευση συμμετέχουν άτομα από συλλογικότητες ή όχι, σε ισότιμη ατομική βάση, με τη φυσική τους παρουσία και όχι με τη λογική της αντιπροσώπευσης.

Η συνέλευση «Σπείρα Αλληλεγγύης - Στόχος Αντίστασης» λειτουργεί και δρα σε πλήρη ανεξαρτησία από θεσμούς εξουσίας, κόμματα, ΜΚΟ, αστικά ΜΜΕ, ιδιωτικές επιχειρήσεις και δεν αποδέχεται οποιοδήποτε είδους επιχορηγήσεις ή σχέσεις εξάρτησης.

Μακριά από οποιαδήποτε φιλανθρωπική –ακόμα και στο πλαίσιο της πολιτικής αλληλεγγύης– λογική, το εν λόγω εγχείρημα δεν περιορίζεται μόνο στη συγκέντρωση των απαιτούμενων για την αγορά και μεταφορά του εξοπλισμού του εργαστηρίου χρημάτων.

Η διαδικασία που έχουμε στο μυαλό μας είναι περισσότερο μια εκστρατεία αντιληφοφόρησης για τη διάδοση στην Ελλάδα της αγωνιώδους και τόσο ελπιδοφόρας προσπάθειας των ζαπατίστας για πλήρη αυτονομία από το μεξικάνικο κράτος, για όσα αυτή τη στιγμή συμβαίνουν στην Χίμαρας που παρά τις δυσκολίες και τις συνεχιζόμενες επιθέσεις του κράτους του Στράτου και των παραστρατιωτικών συνεχίζουν τον αγώνα τους και η σωστή οργάνωση της παραμονής μας στην Χίμαρας ώστε να τελεσφορήσει αυτόνομη και απρόσκοπη η λειτουργία του εργαστηρίου.

Πέρα από την αγορά και την εγκατάσταση των μηχανημάτων στην κοινότητα, στόχος μας είναι η διαρκής παρουσία, για έναν περίπου χρόνο, ανθρώπων ειδικευμένων ή μη

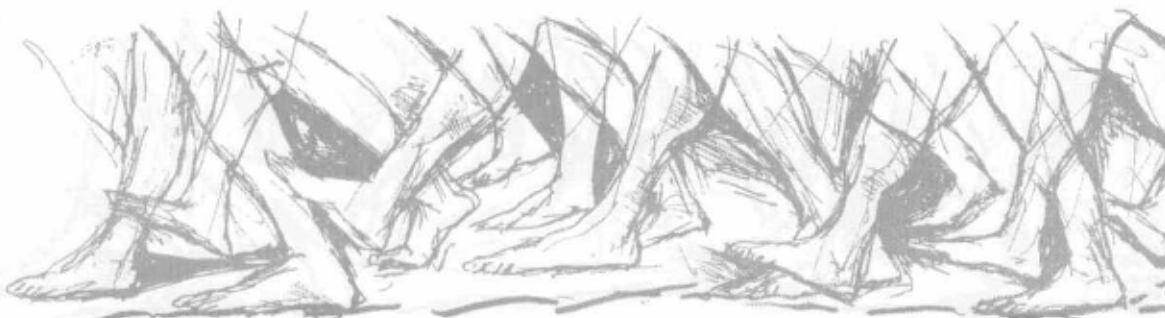

για τη στοιχειώδη εκπαίδευση των ντόπιων στην οδοντοτεχνία ώστε το εργαστήριο να μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τη βοήθειά μας στο μέλλον. Ελπίζουμε επίσης στη δημιουργία ενός δικτύου οδοντοτεχνικών-οδοντογιατρών στην Ελλάδα ή και σε άλλες χώρες για την τροφοδότηση του εργαστηρίου με τα απαραίτητα αναλώσιμα υλικά. Η συνέλευση «Σπείρα Αλληλεγγύης - Σπόρος Αντίστασης» δεσμεύεται να φέρει εις πέρας την κατασκευή του οδοντοτεχνικού εργαστηρίου. Θα έχει την ευθύνη για την διοργάνωση των απαραίτητων εκδηλώσεων για τη αντιπληροφορηση αλλά και τη συγκέντρωση των χρημάτων, καθώς επίσης και τη διάδοση της πρότασης αυτής σε συλλογικότητες και άτομα σε όλη την Ελλάδα. Κάθε εκδήλωση που θα οργανώνεται από συλλογικότητες ή άτομα αυτού του «δεύτερου κύκλου» διατηρεί την αυτοτέλεια της συλλογικότητας που την οργανώνει πάντα με σεβασμό στις βασικές αρχές αυτού του εγχειρήματος.

*Το κόστος της αγοράς του εξοπλισμού στο Μεξικό ανέρχεται, σύμφωνα με πρόχειρους και σημερινούς υπολογισμούς σε περίπου 2000 € ενώ το συνολικό πόσο μαζί με το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης σε 4000 €.

Η συνέλευση της «Σπείρας Αλληλεγγύης» γίνεται κάθε Πέμπτη στις 9.00 μ.μ., στο Αυτόνομο Στέκι (Ζωοδόχου Πηγής 95-97 & Ισαύρων, Εξάρχεια).

Ιούνιος

2004

e-mail: spetra@mailbox.gr